

REPUBLIKA E KOSOVËS /REPUBLIKA KOSOVA/ REPUBLIC OF
KOSOVO
KOMUNA E PRISHTINËS
OPŠTINA PRISTINE/MUNICIPALITY OF PRISHTINË

**PROJEKAT PRAVLINIKA
ZA ZAŠTITU PRAVA DECE**

Priština, maj 2018 god.

U skladu sa članom 12, stav 12.2, slovo c, i člana 40, stav 40.2, slovo a Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi (Službeni List Republike Kosova, br. 28-04, juni 2008), i člana 34, stav 34.1, slovo c Statuta Opštine Priština, br. 01-110-391, dana 25.02.2010 god., Skupština Opština Priština, na sastanku održanom dana 28.02.2019, usvojila je sledeći

PRAVILNIK ZA ZAŠTITU PRAVA DECE

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Cilj i delokrug

1. Ovaj pravilnik određuje postupke za ostvarivanje prava dece u sistemu opštinskog upravljanja, i utiče na osnivanju društvene opštine za decu.
2. Sve institucije, usluge i centri za staranje i zaštitu dece, koje su pod upravi opštine Prištine, ili koje rade na opštinskom nivou, funkcionišu u skladu da odredbama ovog pravilnika.
3. Odredbe ovog pravilnika se primenjuju za svu decu, bez obzira na rasu, boju, pol, jezik, veru, politička mišljenja ili neko drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno poreklo, ekonomski status, socijalni status, invaliditet, porodično poreklo ili bilo koji drugi status dece, roditelja ili njihovih zakonskih zastupnika, kako je definirano u Konvenciji o pravima dece.

Član 2

Deca- definicija

1. Dete se smatra svaka osoba mlađa od 18 godina.
2. Deca su posebna kategorija koja, zbog svoje dobi i zrelosti, ostvaruju svoja prava uz podršku odraslih.
3. Deca imaju sva prava navedena u Konvenciji o pravima dece i drugim primenljivim instrumentima i standardima koji osiguravaju progresivno ostvarivanje prava dece.
4. Da bi se obezbedila potrebna zaštita i briga deteta, roditelji, porodice, pravni zastupnici i državne institucije su odgovorni za ostvarivanje svojih prava, uključujući odgovarajuću pravnu i administrativnu zaštitu.

Član 3 Opšti principi za dečija prava

1. Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta obavezuje države da osiguraju prava dece kako je definirano u Konvenciji.
2. Konvencija o zaštiti dece se direktno primenjuje na Kosovo, a vodeći principi uključuju:
 1. **Nediskriminaciju** – što podrazumeva da sva deca imaju jednaka prava, bez obzira na rasu, boju kože, pol, religiju, političko mišljenje, etničku pripadnost, nacionalno ili socijalno poreklo, ekonomski status dece, roditelje ili zakonskog zastupnika.
 2. **Najbolji interes dece**– što podrazumeva da se odluke donose od strane institucija, onih javnih ili privatnih, društvene podrške, od strane suda, administrativnih organa ili pravnih organa, veće interesovanje dece treba da bude glavno razmatranje.
 3. **Prava održavanja i razvoja** – što podrazumeva osiguranje boljeg kvaliteta života za decu, ne samo u fizičkom aspektu, već i u mentalnom, emocionalnom, socijalnom i kulturnom aspektu.
 4. **Stavovi dece** – što podrazumeva slobodu dece da izraze svoje stavove za sva pitanja koja se vezuju sa njima, kao i nadležnost institucija kako bi saslušali njihove stavove i kako bi ih uzeli u obzir, kada donose odluke koje utiču na decu, u skladu sa nivoom razvoja dece.

Član 4 Prijateljska opština za decu

1. Prijateljska opština za decu, je jedan sistem dobrog lokalnog upravljanja sa detetom u centru, koja se nalaže za punu primenu i ostvarivanje dečijih prava
2. Prijateljska opština za decu, garantuje svakom detetu da:
 - a. uticati ili učestvovati u odlukama dotične opštine;
 - b. izražava svoje mišljenje o opštini;
 - c. učestvuje u porodičnom životu, zajednice i društvenom životu;
 - d. prihvata glavne usluge kao što su zdravstvena zaštita, obrazovanje i alternativno staranje;
 - e. čuva se od korišćenja, nasilja, zlostavljanja ili bilo kojeg drugog rizika koji može biti posledica starosti ili zrelosti;
 - f. oseća se sigurno na putu i u okruženju u kojem živi;
 - g. ima na raspolaganju dovoljno prostora i sigurnog prostora za zabavu i igre;
 - h. imaju pristupa na izvorima čiste vode i imaju pristup na pravilnoj higijeni;
 - i. žive u čistom okruženju sa zelenim površinama;

- j. učestvuje u kulturnim i društvenim događajima;
- k. da imaju jednak pristup u svim drugim uslugama koje pruža Opština bez obzira na rasu, pol, veru, političko mišljenje, etničku pripadnost, nacionalno ili socijalno poreklo, ekonomski status dece, roditelje ili njihove pravne zastupnike.

Član5

Odgovornosti za prava dece

1. Svaki javni službenik, svaka opštinska i centralna institucija koja deluje na opštinskom nivou i bilo koji drugi entitet koji se veze za decu, imaju društvene i zakonske odgovornosti za uključivanje u zaštiti i promociji prava dece u skladu sa konceptom Društvene Opštine za decu.
2. Odgovorne Stranke za zaštitu i promociju prava dece u opštini uključuju, ali nisu ograničene na:
 1. Kancelariju Predsednika Opštine, Skupštine Opštine i opštinskih direkcija;
 2. Koordinacioni mehanizmi za zaštitu dece na opštinskom nivou;
 3. Kancelarija za ljudska prava / Decu u opštini;
 4. Centar za socijalni rad;
 5. Zdravstvene ustanove;
 6. Škole, uključujući sve javne i privatne obrazovne pred-universitetske institucije;
 7. Klubovi i sportska udruženja i umetnička udruženja;
 8. Institucija ombudsmana;
 9. Lokalne mesne zajednice;
 10. Udruženja roditelja;
 11. Organizacije civilnog društva;
 12. Kancelarije i jedinice međunarodnih organizacija u opštini;
 13. Stručna udruženja;
 14. Druga, formalna i neformalna tela, čija je primarna svrha promovisanje univerzalne socijalne zaštite i dobrobit dece;
 15. Opštinski savet za bezbednost zajednica.

Član6

Međuopštinska, među institucionalna saradnja i nevladine organizacije

1. Opština saraduje sa drugim opštinama na svim pitanjima vezanim za zaštitu i unapređenje prava deteta.

2. U svim pitanjima koja se odnose na zaštitu dečjih prava, u skladu sa važećim propisima, opština saraduje sa institucijama na snazi, policijom, tužilaštvom, sudovima, probacionom službom i popravnom službom, kao i sa nevladinim organizacijama.

Član 7

Mehanizam koordinacije za prava dece

1. Predsednik Opštine donosi posebnu odluku za uspostavljanje mehanizama koordinacije, prema potrebi drugih timova ili drugih mehanizama, u vezi sa pitanjima prava deteta u opštini.;
2. Predsednik Opštine će odrediti uslove rada, uloge i odgovornosti, kao i poslovnik o Koordinacionom mehanizmu, kao i drugih tela osnovanih u cilju zaštite prava dece;
3. Opštinski koordinaciji mehanizam služi kao telo za određivanje prioriteta i osiguranje kvaliteta za pitanja i rešenja dece, na osnovu postojećih zakona i politika;
4. Opštinski koordinacioni mehanizam razvija sopstvene razvojne planove, alokira budžete i prati njihovu implementaciju;
5. Mehanizam koordinacije direktno odgovara predsedniku Opštine.
6. Dužnosti Koordinacionog mehanizma uključuju i:
 - a. Obezbeđivanje koordinacije politika koja utiču na decu;
 - b. Osiguravanje primene pravnog okvira za sva pitanja štećenja deca, u nadležnosti opštine;
 - c. Snažnu podršku za sva pitanja dece i uticaj na zakonodavstvo i politike zemlje;
 - d. Periodična samo procena, koje rezultiraju aktivnostima i politikama koje trebaju da se preduzmu os strane Opština, kako bi se uspostavila društvena opština za decu;
 - e. Vodi proces izrade opštinske strategije i akcionog plana za decu;
 - f. Razmatra implementaciju plana na godišnjoj osnovi, na osnovu opštinske samo procene;
 - g. Obezbeđivanje sistema komunikacije koji omogućava izražavanje misli dece, uz učešće dece, koji se uključuju u radu opštinske uprave;
 - h. Obezbeđivanje sistema komunikacije koji omogućava razmenu informacija između opštinskih i centralnih institucija;
 - i. Pružanje saveta i preporuka o pitanjima zaštite prava dece;
 - j. Koordinacija svih drugih organa koji se bave pitanjima odbrane i prava dece.

Član 8

Procena uticaja kod dece

1. Opština razvija proces za procenu uticaja politika, zakonodavstva, strategija i akcionih planova i programa za decu.
2. Evaluacija počinje u ranoj fazi, tokom analize situacije dece i uticanje dečije intervencije, kako bi se odluke donele na temelju najboljeg interesa deteta.
3. Opština redovno procenjuje uticaj aspekata lokalne uprave na decu.

Član9

Sistem redovnog izveštavanja o stanju dece

1. Opštinski koordinacioni mehanizam definiše indikatore i podatke u skladu sa prioritetima Opštine za decu i njihove interese.
2. Opština definiše uloge i odgovornosti svih opštinskih institucija za prikupljanje podataka i izveštavanje od strane relevantnih sektora, u vezi sa ciljevima održivog razvoja.
3. Opština kroz Koordinacioni mehanizam zahteva od odgovornih jedinica da periodično izveštavaju.
4. Opština efikasno koristi izveštaje za izradu politika, opštinskih strategija, akcionih planova i budžeta za decu.

Član10

Promovisanje prava dece

1. Opština preuzima konkretne mere, kako bi se promovisala i ispoštovala prava dece, preko:
 - i. organizovanje obuka o pravima deteta za opštinske lidere i službenike;
 - ii. uključivanje lekcija o dečjim pravima i Konvenciji o pravima deteta u školski program;
 - iii. uključivanje lekcija za promovisanje i poštovanje prava dece u okviru programa obuke pre i tokom usluge, za osobe koje rade sa decom ili za decu na opštinskom nivou.
2. Skupština opštine organizuje najmanje jednu (1) godišnju sednicu za razmatranje pitanja prava deteta, pozivajući se na izveštaj o situaciji za decu, u skladu sa članom 8, stav 4 ovog pravilnika.
3. Opština organizuje i podržava "Društvene Dane deteta" i raspravlja o pitanjima koja se odnose na prava dece.
4. Opština provodi redovnu procenu svesti o pravima dece među odraslima i decom.
5. Opština promovise rad institucija koje su zakonom propisane da promovišu, prate i štite prava dece.
6. Opština stvara partnerstva sa centralnim institucijama i nezavisnim organizacijama i institucijama, organizacijama civilnog društva, omladinskim grupama i medijima u cilju promovisanja dečjih prava.

7. Opština pruža podršku organizacijama civilnog društva da razviju svoje kapacitete da utiču na nezavisno odlučivanje u oblasti prava dece.
8. Opština podstiče i podržava omladinske i dečje organizacije.
9. Opština redovno komunicira sa organizacijama civilnog društva i drugim nezavisnim institucijama kako bi osiguralo bezbedno okruženje za decu u opštini.

Član11 **Učešće dece**

1. Opština osigurava aktivno sudelovanje dece u predmetima koji su od interesa za njih, u bilo kojem procesu donošenja odluka na opštinskom nivou. Svi javni službenici, institucije i opštinske institucionalne jedinice su dužni da to odražavaju u svom radu.
2. Obrazovne ustanove omogućavaju učenje i aktivno učešće kroz školske programe i druge van-nastavne aktivnosti, u koordinaciji sa institucijama odgovarajućih sektora, koji su u direktnom kontaktu sa decom, kroz pružanje obrazovnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga, socijalne zaštite.
3. Obrazovne institucije, kulturne i sportske podržavaju osnivanje i funkcionisanje organizacija dece i omladine, umetničkih klubova, kulture i sporta.
4. Opštinski upravni i pravosudni organi u svim slučajevima donošenja odlukama vezanim za decu u potpunosti uzimaju u obzir stavove dece, u skladu sa praksama i smernicama utvrđenim postojećim zakonodavstvom.
5. Značajno učešće dece je osigurano u procesu procene uticaja zakona, politika i praksi kod dece: u procesu izveštavanja o situaciji dece u opštini; u procesu budžetiranja za decu i promociji prava dece u opštini.
6. Kako bi se osiguralo učešće dece, opština je u interakciji sa Skupštinom opštine za decu, kako bi pravilno odražavala mišljenja i stavove dece prema njihovom uzrastu i zrelosti.

Član12 **Učešće dece kroz Skupštinu opštine za decu**

1. Skupština se osniva uz specifičnu odluku Predsednika Opštine.
2. Skupština opštine dece, osniva se sa ciljem zastupljenja dece, mišljenja i položaja dece u opštini i u društvu.
3. Prava i obaveze Skupštine opštine za decu utvrđuju se odlukom opštine povodom osnivanja Skupštine opštine..

Član13 **Budžet za decu**

1. Opština razvija proces za analiziranje budžetskih potreba za decu opštine, na osnovu procesa evaluacije i izveštavanja. Ovaj proces uključuje:
 - i. opštu analizu opštinskog budžeta za procenu udela koji se troši na decu i koliko dece je imalo koristi od javnih investicija u opštini;
 - ii. izdvajanje potrebnog procenta, na osnovu Akcionog plana za zaštitu dece, iz opšteg granta, koji Vlada dodeljuje opštini;
 - iii. adekvatnu analizu ukupnog opštinskog budžeta i elemenata u njemu, kako bi se otkrio udeo potrošen na decu i da se iskoriste proizvodi razvijeni za ulaganje u decu;
 - iv. analizira raspodelu budžeta za decu tokom godina i pokazuje trendove raspodele budžeta za decu.
2. Opština planira opštinski budžet, koji je transparentan i zasniva se na konsultacijama sa strankama, uključujući i decu. Ovaj budžet odražava potrebu izdvajanja sredstava za decu u svim aspektima opštinske uprave.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 14

Postupci za primenu Pravilnika

1. Mehanizam koordinacije, ili bilo koje drugo opštinsko ili nezavisno telo, prati primenu ove uredbe i izdaje godišnje izveštaje.
2. Skupština opštine razmatra i odobrava godišnji izveštaj o koordinacionom mehanizmu za nivo implementacije pravilnika.
3. Opština Priština je dužna da nakon stupanja na snagu preduzme sve neophodne mere da uspostavi mehanizme za njeno sprovođenje, kao što je predviđeno članom 6, stavovi 1 i 6, podstav 6 i član 8, stav 3.

Član 15

Stupanje na snagu

Ovaj pravilnik stupa na snagu 15 dana nakon registracije u Kancelariji protokola u kancelariji Protokola Ministarstva Administracije Lokalne Samouprave, i nakon objave na službenim jezicima na veb-stranici Opštine Prištine.

SKUPŠTINA OPŠTINE PRIŠTINA
01-030/01-0048990/19, dana 01.03.2019.

PRESEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
Agim Kuleta

